

Registracija na področju zdravstvenega varstva rastlin

Foto: J. Gregorič

Foto: F. Celar

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
632:347.138(497.4)

KNAPIČ, Vlasta

REGISTRACIJA na področju zdravstvenega varstva rastlin /
Ivančice Vlasta Knapič, Mojca Celar, Anita Benko-Beloglavec ;
uredila Simona Perme ; fotografije Radovan Ličen, Franci Celar,
Janez Gregorič] - Ljubljana : Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano, Uprava Republike Slovenije za varstvo
rastlin in semenarstvo, 2002

ISBN 961-6299-26-3

1. Gl. stv. nasl. 2. Celar, Mojca 3. Benko-Beloglavec, Anita. - 1.
Beloglavec, Anita Benko- glej Benko-Beloglavec, Anita

116841472

9 789616 299268

Izdaja: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava RS za varstvo rastlin in semenarstvo Durnajska 58, 1000 Ljubljana,
telefon: 01 / 478 90 72, faks: 01 / 478 90 21, e-pošta: urvs.mkgp@gov.si • **Zastopa:** mag. Katarina Groznik • **Avtorice:** Vlasta
Knapič, Mojca Celar in Anita Benko-Beloglavec • **Uredila:** Simona Perme • **Fotografije:** Radovan Ličen, Franci Celar, Janez
Gregorič • **Oblikovanje, priprava in tisk:** Biografika BORI d.o.o. • **Naklada:** 7.000 izvodov • Ljubljana, marec 2002

REPUBLIKA
SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Uprava Republike Slovenije za varstvo rastlin in semenarstvo

REGISTRACIJA NA PODROČJU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA RASTLIN

- Pridelujete sadilni material sadnih, okrasnih, gozdnih rastlin, vrtnin ali hmelja?
- Se ukvarjate s trsnicarstvom ali semenskim krompirjem?
- Morda to rastlinsko blago uvažate in prodajate naprej?
- Trgujete z rezanim cvetjem, okrasnimi lončnicami ali ravnim substratom?
- Ste imetnik, ki se profesionalno ukvarja z rastlinami na naših seznamih?
- Morda pa le zbirate kostonjev les in ga predelujete?

Če se katero od vprašani nanaša na vas, potem ste imetnik rastlinskega ali drugega blaga, za katero ob premeščanju oziroma uvozu v Slovenijo veljajo novi predpisi.

Zdravstveno varstvo rastlin

Republika Slovenija prilagaja vso svojo zakonodajo pravnemu redu Evropske unije. Tako so bile tudi za zdravstveno varstvo rastlin v letu 2001 narejene podlage za **evropsko ureditev pri varovanju rastlin pred škodljivimi organizmi**. Sprejet je bil nov zakon o zdravstvenem varstvu rastlin in na njegovih podlagi podzakonski predpisi, ki omogočajo prenos evropskih načel v slovensko kmetijsko pridelavo in delno tudi v gozdarstvo. Ena izmed večjih sprememb, ki je posledica prilagajanja Evropski uniji, je tudi **uvredba registracije imetnikov rastlinskega blaga in izdaje rastlinskega potnega lista**.

Rastlinski potni list bo uradni dokument, ki bo potrjeval, da rastline in rastlinski proizvodi, ki se premeščajo oziroma dajejo v promet v državi, izpolnjujejo določbe, ki se nanašajo na zahteve zdravstvenega varstva rastlin. Potni list bo moral vsebovati predpisane podatke in bo pritrjen na rastline oziroma rastlinske proizvode ali njihovo embalažo ali vozila, s katerimi se bodo prevažali. Da bi imetniki predpisanega rastlinskega blaga lahko dobili dovoljenje za izdajanje rastlinskih potnih listov, morajo biti najprej vpisani v uradni register, ki ga vodi Uprava RS za varstvo rastlin in semenarstvo.

Foto: F. Celar

Vpis v FITO-register

V letu 2002 bo vzpostavljen tako imenovani FITO-register, na podlagi katerega bo mogoče v letu 2003 začeti izdajati rastlinske potne liste. V FITO-register se morajo vpisati tisti imetniki, ki pridelujejo, uvažajo ali distribuirajo rastline oziroma rastlinske in druge proizvode, ki so nevarni za vnos ali širjenje karantenskih škodljivih organizmov.

To so predvsem **rastline za sajenje, les in zemlja kot rastni substrat**.

Kot rastline za sajenje štejeemo:

- sadilni material sadnih, gozdnih in lesnatih okrasnih rastlin ter vinske trte,
- sadilni material zelenjave in zelnatih okrasnih rastlin v obliki sadik v lončkih, neposajenih sadik, potaknjencev, gomoljev, čebulic, korenin in drugih podzemnih delov za razmnoževanje,
- semenski krompir,
- sadike hmelja,
- okrasne lončnice kot sobne, balkonske ali zunanje rastline,
- nekatero seme ter
- tkivne kulture.

V FITO-register se morajo vpisati tudi imetniki, ki uvažajo **rezano cvetje, novoletne jelke in druga posekana drevesca ali veje, eksotične plodove ali les**, predelovalni obrati in žage, ki se ukvarjajo s kostonjevim lesom ter imetniki skladišč ali distribucijskih centrov, ki se ukvarjajo z **jedlinim krompirjem**. Ker je fitosanitarna nevarnost za širjenje škodljivih organizmov z rastlinami za sajenje, lesom in zemljo odvisna od vrste rastlin in njihovega izvora, je uradni nadzor potreben in upravičen le na skupinah rastlin, ki so navedene v prilogi 5 Pravilnika o postopkih za preprečevanje vnosa, širjenja in zatiranje škodljivih organizmov rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov (Ul. RS, št. 69/01, 109/01).

Foto: F. Celar

Odgovorna oseba za zdravstveno varstvo rastlin

Vsak registrirani imetnik, ki bo izpolnjeval pogoje, se bo lahko usposobil za zdravstveno varstvo rastlin kot odgovorna oseba, da bo poznal predpisane zahteve in zagotavljal njihovo izpolnjevanje. Če bo zaprosil za dovoljenje izdajanja rastlinskih potnih listov, bo moral opraviti posebno izobraževanje. Če imetnik sam ne bo želel opravljati predpisanega tečaja ali pa za to ne bo izpolnjeval pogojev, bo tako odgovorno osebo ali najel ali zaposlil ali pa kot kooperant prepustil izdajanje rastlinskih potnih listov npr. zadržugi.

Obeznosti odgovorne osebe za zdravstveno varstvo rastlin so predvsem:

- opravljanje rednih vizualnih zdravstvenih pregledov rastlin in rastlinskih proizvodov,
- vodenje evidenc o vrsti rastlin, obsegu in času pregleda ter ugotovljenem zdravstvenem stanju,
- zagotavljanje, da niti predpisane rastline, ki jih pridelujejo, predelujejo ali uporabljajo za sajenje niti rastni substrat niso okuženi s karantenskimi škodljivimi organizmi,
- izpolnjevanje posebnih fitosanitarnih zahtev glede oskrbe, stanja in pregledov na mestu pridelave.

Mesta pridelave nadzira fitosanitarni inšpektor, ki opravlja tudi kontrolne zdravstvene preglede in po potrebi jemlje vzorce. V gozdnih drevesnicah je za nadzor pristojen gozdarski inšpektor. Odgovorna oseba za zdravstveno varstvo rastlin je pri vsakem registriranem pridelovalcu, predelovalcu ali uvozniku ključna oseba za sike s pristojnim inšpektorjem.

Izjeme glede vpisa v register

Brez izjeme morajo biti v FITO-register vpisani vsi imetniki predpisanih rastlin, če so:

- dobavitelji tržnim pridelovalcem ali predelovalcem,
- pridelovalci semenskega krompirja,
- pridelovalci rastlin za sajenje vinske trte, hmelja, koščičarjev ter jablan, hrušk in drugih rastlin, ki so gostiteljice bakterijskega hruševega ožiga *Erwinia amylovora*,
- uvozniki rastlinskega blaga, ki ga v mednarodnem prometu spremlja fitosanitarno spričevalo.

Za vpis v register so lahko izvezi **majhni pridelovalci**, ki predpisane rastline za sajenje pridelujejo na pokriti površini, manjši kot 100 m², oziroma na prostem na površini, manjši kot 10 arov, ali če njihov dohodek iz te dejavnosti v gospodarskem letu ne presega tretjine letne povprečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji.

Izjeme so mogoče le, če sta celotna pridelava in prodaja predpisanih rastlin in rastlinskih proizvodov namenjени za **samooskrbo** oziroma prodajo fizičnim osebam, ki niso tržni pridelovalci.

V register ni treba vpisati tudi imetnikov, ki se ukvarjajo z distribucijo oziroma **prodajo na drobno** ali skladiščenjem, če naprej premeščajo rastline, rastlinske proizvode in druge predmete, ki so že tako opremljeni z rastlinskimi potnimi listi, **da so pripravljani za prodajo končnemu uporabniku** in jim zato ni treba izdajati rastlinskih potnih listov.

Rastlinski potni list

Ker so v Evropski uniji notranje meje uklinjene, se nevarno rastlinsko blago, les in zemlja lahko prosto premeščajo med državami članicami kot tudi v posamezni državi. Da bi vendante ohranili zadosten nadzor nad karantenskimi organizmi, opravlja služba za varstvo rastlin vsake države članice uradne preglede rastlin za sajenje na kraju pridelave med rastno dobo, s katerimi preverja, ali pridelovalci gojijo zdrav sadilni material, seme in lončnice. Da se imetniki z dejavnostjo lahko ukvarjajo, morajo biti vpisani v uradni register, kar jim tudi omogoča izdajanje rastlinskih potnih listov. Rastlinski potni list, ki potrjuje, da rastline izpolnjujejo zahteve zdravstvenega varstva rastlin, **torrej spremlja rastline pri premeščanju v Slovenijo, po vstopu v Evropsko unijo pa tudi po ozemlju EU.**

Pri vzpostavitvi sistema rastlinskega potnega lista izhajamo iz že obstoječega sistema izdajanja spričeval o zdravstvenem stanju rastlin na notranjem trgu, ki potrjuje zdravstveno ustreznost sadlinskega materiala. Rastlinski potni list bo v bistvu nadomestil navedeno spričevalo, le da ga bo lahko izdal registrirani imetnik rastlin sam, a pod uradnim nadzorom.

Imetnike registrira Uprava RS za varstvo rastlin in semenarstvo v sodelovanju s fitosanitarno in gozdarsko inšpekcijo Inšpektorata RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo. Vpis v FITO register se bo začel s skupino pridelovalcev in uvoznikov sadnih, gozdnih in okrasnih lesnatih rastlin za sajenje ter trsničarjev. Zajem podatkov bo končan predvidoma do konca junija 2002, registracija pa do konca leta 2002.

Foto: R. Lčen